

10 ЗАКЉУЧЦИ - ПРЕДЛОГ АКТИВНОСТИ МНЗЖС СРБИЈЕ

Резултати ове студије, добијени егзактном анализом расположивих података мерења и извршених процена, показују да Србија располаже натпросечним ресурсима енергије ветра и сунчевог зрачења, у односу на земље континента Европе, као и ресурсима биомасе чија је продукција директно пропорционална глобалном сунчевом зрачењу.

Резултати су такође показали да Србија има посебну погодност у комплементарности временске расподеле енергије сунчевог зрачења и ветра, што је врло важно за «покривање» шпицева у општој потрошњи енергије.

Из овако синтетизованог закључка, изведени су следећи предлози Министарству науке и заштите животне средине, за текући и следећи циклус позива за студије и пројекте у области ОИЕ као и енергетске ефикасности у најширем смислу.

1. За све текуће и будуће студије и пројекте ОИЕ, а везане за енергију сунца, ветра и биомасе, неопходна би била аналитичка подлога: Монографија-Атлас енергетског потенцијала сунца и ветра Србије, на основу до сада расположивих података. Монографија треба да прикаже све месечне мапе енергије ветра, као и све месечне мапе сунчеве енергије на различито оријентисане површине, у смислу Европских стандарда (основа предлога: поглавља 3, 4 и 9 ове студије).

2. Било би корисно за све истраживаче, као и кориснике у пракси, да се креира интернет презентација (сајт) којом би се обезбедиле јавно доступне информације о природним ресурсима сунца, ветра и биомасе, односно, све претходно поменуте мапе, као и релевантне статистичке анализе о реално расположивим ресурсима (основа предлога: поглавља 2 до 5 и 9 ове студије).

3. Како је у коришћењу сунчеве енергије и прорачунима енергетске ефикасности зграда и објеката, најчешће коришћени модел базе података Референтна метеоролошка година, за различите симулационе програме енергетског инжењеринга, веома би било корисно развити Типичне метеоролошке године (ТМГ) за места у којим се располаже квалитетним подацима метеоролошких мерења. Временска серија ових података, која служи као извор података за формирање ТМГ, треба да обухвата период од најмање 10 година (основа предлога: поглавља 3, 4 и 9 ове студије).

4. На методолошки апликативном нивоу, неопходан би био демонстрациони пројекат експерименталних полигона за: мерење вертикалних профила ветра, компонената сунчевог зрачења, меродавних метеоролошких параметара и за тестирање различитих система конверзије енергије сунца (пасивни, активни и хибридни системи фотонапонске и топлотне конверзије) и ветра. Тестирање система би се спроводило физички и/или преко симулационих програма.

Репрезентативна подручја/локације, према резултатима аналитичке процене спроведене у овој студији (посебно у поглављима 3, 4, и 9) за овакве полигоне, би била: бивша метеоролошка опсерваторија Београд - Зелено брдо (специфичности урбане средине), ушће Тамиша (утицај реке) и аеродром Вршац (изразита кошава). Мобилним мерењима би требало скенирати подручје од Неготина до Зајечара да би се добила јаснија слика о овом терену, који има нешто мање потенцијале енергије ветра од кошавског подручја, али може да поседује локалитете употребљиве за фарме ветра (утицај планинских система). Основа овог предлога је у поглављима 3 до 6 и 9 ове студије.

5. Из приказаних података је очигледно да би у следећем периоду требало урадити посебну студију која би била посвећена економским и правним показатељима а која би обухватала: упоредну анализу трошкова изградње и експлоатације у области ОИЕ у односу на постојеће, узимајући у обзир наредни средњерочни и дугорочни период; анализу кретања цена различитих енергената на светском тржишту; анализу постојећих правних основа за коришћење ОИЕ код нас и у Европи, са предлогом неопходних измена у нашем законодавству у циљу омогућавања и подстицања развоја и коришћења ових извора код нас.

Уколико Министарство прихвати овакве задатке за своје будуће програме аутори ове студије су на располагању да се укључе у реализацију применом савремених матодологија и технологија, интегрисаних у ГИС.

На крају, поред претходних закључака и предлога Министарству науке, неопходно је указати и на **потребне активности законодавне и извршне власти** (ресорна министарства), као што су:

- Стварање стандарда за деловање у области ОИЕ (Renewable portfolio standards)
- Омогућавање кредита за смањење емисије штетних гасова
- Обезбеђивање инвестиционих кредита за велике системе
- Обезбеђивање локалних и државних кредита за мале системе
- Обезбеђивање других кредита или фондова за инсталацију система конверзије ОИЕ
- Фаворизовање изградње зграда опремљених технологијама ОИЕ